

PERIGANYOL I LA CAIXA

Matarranya

Itinerari per la serra de l'Arca des de Beseit

Distància	11 km
Desnivell acumulat	580 m
Nivell de dificultat	Fàcil
Data	9 de març de 2019
Cartografia	Prames. Els Ports (1:40000)
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/periganyol-i-la-caixa-34094296

Itinerari carener per la serra de l'Arca per guanyar el punt més alt, el Periganyol i el més emblemàtic, el tossal de la Caixa.

Fàcil en general però cal tenir en compte que s'accedeix al peneplà de la Caixa per una canal vertical equipada amb sòlides cadenes i pot presentar dificultat a persones poc avesades. Un cordino resultarà útil en aquests cassos doncs hi ha possibilitat d'assegurar fàcilment. Recomanable dur l'equip adequat per a aquest tipus d'instal·lacions.

Accés

Partim de l'explanada de la bàscula, a l'entrada de Beseit, on hi ha un ampli aparcament i l'oficina d'informació municipal.

Beseit. Explanada de la bàscula (550m)

Ens adrecem a l'ermita de Santa Anna, just abans del Pont de Pedra, on girem a mà dreta seguint indicacions a l'embassament de Pena i «PR la Caixa». Sortim de la vila pel camí dels Olivars (SW), un camí rural pavimentat que mena a l'embassament i pel que hi discorre el GR 8.

Deixem el camí dels Olivars al segon desviament a mà dreta, seguint una línia de corrent en direcció a unes antenes de telecomunicacions que podem albirar sobre nostre. És un camí pavimentat per al servei d'aquelles instal·lacions. Passem pel costat d'una granja. A mà dreta podem albirar una gran i antiga tremuja. Es tracta d'un carregador de la mina «Maria Dolores» de la que se n'extreia terra refractària per a la fabricació de ceràmica y rajoles. Fort pendent per marge d'un barranc, per la Solana de l'Arca.

Repetidors de telecomunicacions (820m)

Podem albirar-hi nombrosos estols de voltors. Molt a prop, en terme de Vall-de-roures, hi ha el mas de Bunyol dedicat a observatori i menjador d'aquestes aus.

Des de darrere les instal·lacions prenem una sendera, fressada i senyalitzada amb fites sovintejadades, que ens mena a la carena de la serra.

Carena de la Serra de l'Arca (930m)

El vessant nord és tallat per un cingle vertical. Destaca la vila de Vall-de-roures enmig de la plana. La carena és termenal entre aquesta població i Beseit.

Virem 90° (W) resseguint el carener, lleugerament separats del fil del cingle pel vessant del sol. Superat un segon turó ja podem albirar el cim.

Periganyol (1033m)

Al cim hi ha una cabana de pedra, un vetust observatori forestal i un vèrtex geodèsic. És una bona talaia sobre el vessant ponentí dels Ports i especialment de les planúries del Matarranya i la Terra Alta. Són nombroses les viles i pobles que hi podem albirar a ull nu.

Hi arriba el PR-TE 152. Davallem (S) per una sendera ample i fressada fins que sortim a una bifurcació senyalitzada on anem a la dreta, en direcció a la Caixa, que hem pogut anar albirant des del cim. Recuperem la carena i la seguim (SW) fins al

peu del tossal que resseguim per vessant obac, arrapats a les parets verticals, fins a l'extrem ponentí on localitzem una graonada que dóna accés a una canal equipada amb cadenes. Superat el pas sortim el peneplà cimer.

La Caixa (1014m)

En alguns mapes se l'anomena «Peña de Aznar Lagaya», castellanització de «Pena d'Asnarlagaia» tal com era anomenat a l'edat mitjana el terme de Vall-de-roures i que donà nom al riu Pena.

És un tossal perfecte, amb un vast planell somital de dos-cents quaranta metres de llargària per seixanta-cinc d'amplària màxima. Completament pelat i de sol rocallós on hi malviuen un parell de grups d'alzines.

La panoràmica és molt semblant a la del veí Periganyol. Al peu hi ha l'embassament de Pena, sobre el riu homònim, tributari del Matarranya. Construït a primeries del segle XX, és destinat a l'aprofitament agrícola.

Retornem a la bifurcació i continuem davallant (S) per una bona sendera per sobre d'un llom. Més avall però, en travessar una zona de rascler, es difumina i els senyals són poc sovintejats. Ens cal estar atents per no perdre'n el rastre.

La sendera acaba sobre un camí carreter al mas de Felip, pel que atenyem el camí dels Olivars que ens retorna a Beseit entremig de feixes d'ametllers i oliveres.